

מטרות בית הספר

מטרת העל של בית הספר היא לקיים מסגרת לימודית חינוכית דמוקרטית , הפועלת תוך שמירה על זכויות האדם של כל אדם בבית הספר. ניהול אורח חיים דמוקרטי בבית הספר, שלדעתנו זהו אורח החיים המבטיח כיבוד זכויות אדם .

לאפשר לכל ילד בבית הספר למצות את יכולותיו , לשאוף למימוש עצמי מרבי ולעצמאות בדרך של מתן ביטוי לאישיותו, גילוי, נקודות החוזק של כל ילד, זיהוי מטרותיו ומציאת הכלים הייחודיים להשגתם. ההכרה בזכויות האדם משמעה מבחינת צוות בית הספר, אמונה בילדים וקבלתם כבני אדם בעלי ערך בזכות עצמם. הכרה זאת מקרינה על כל החלטה בבית הספר, על כל עשייה בו ועל כל אורח החיים המתנהל בו. כל נושא נבדק לאור מטרת העל. "זכויות האדם" לא רק מקוימות בבית הספר אלא גם נלמדות בו.

מבנה ארגוני ופיסי

בית הספר מקיים, כאמור, אורח חיים דמוקרטי" : ופועל בתפיסה של בית ספר קהילתי , שיתוף הקהילה , מורים , הורים וילדים בכל תחומי החיים בבית הספר, הילד ההורה והמורה לא רק מושפע מהרשויות המנהלות את חייו, אלא הוא שותף בניהולן. בית הספר, ככל דמוקרטיה, פועל באמצעות ארבע רשויות .

א) הרשות המחוקקת (הפרלמנט)

בפרלמנט נקבעים כל חוקי בית הספר ומועלות בו סוגיות עקרוניות חשובות יותר וחושובות פחות מחיי בית הספר. הפרלמנט הוא הסמכות העליונה בבית הספר. הפרלמנט מתכנס אחת לשבוע, פתוח לילדים, לחברי צוות ולהורי בית הספר. החלטות הפרלמנט כפופות לחוקי מדינת ישראל, חוזרי מנכ"ל, חוקי העזר העירוניים וחוקת בית הספר.

ב) הרשות המבצעת

הרשות המבצעת כוללת ועדות קבועות וועדות זמניות, ואחראיות לתחומים שונים בבית הספר. ועדות לדוגמא: ועדת טיולים, ועדת תקציב, ועדת מערכת, ועדת צוות, ועדת תקשוב, ועדת ספורט, ועדת תקשורת ועוד.

ג) הרשות ליישוב סכסוכים

מנגנון שבאמצעותו נאכפים החוקים ובמסגרתו מיושבים סכסוכים בקהילת בית הספר. ברשות שני גופים: ועדת זכויות וחובות – וז"ח, וועדת ערעורים, ועדת גישור וועדת ביקורת. כל חבר קהילה (הורה, ילד, חבר צוות) רשאי לפנות לוועדות האמורות ביחס לכל חבר קהילה אחר (הורה, ילד, חבר צוות). החלטות הוועדות מחייבות את כל חברי הקהילה.

הלמידה בבית הספר

כדי לאפשר את השאיפה למימוש העצמי של כל ילד, צוות בית הספר מאפשר ומעודד כל ילד לפתח רגישות והבנה לעצמו, לצרכיו ולמטרותיו, לזולתו, לחברה ולסביבתו. כמו כן מסייע הצוות לילד לרכוש כלים להגשמת מטרותיו האישיות.

הלימודים מתקיימים במבני בית הספר ובחצר, חלקם באופן מתוכנן וחלקם באופן מזדמן ומקרי, כי הרי למידה מתרחשת בכל מקום ובכל זמן, לאו דווקא בחדרי הכיתות ועל פי תכניות פדגוגיות מוכתבות. הלימודים מתקיימים באופן יחידני וקבוצתי, כאשר תחומי הלמידה של כל ילד נקבעים על ידיו בליווי צוות בית הספר וההורים. אחת ממטרות הלמידה היא פיתוח גבולות פנימיים, תוך לקיחת אחריות על בחירות ומעשים. הסמכות החיצונית נועדה לסייע בתהליך זה ואינה מטרה לכשעצמה.

הילד בוחר את תחומי הלימוד הרצויים לו מתוך המבחר הקיים בבית הספר וכן מוזמן ליזום ולבקש נושא שלא מופיע במערכת. וזאת במסגרת תחנה מרכזית – קורסים קצרי מועד שמועברים גם ע"י תלמידים, הורים ואנשי צוות והנושאים שלהם שונים מתכני הלימוד הרגילים בבית הספר.

לימוד יחידני ואישי: מתאפשר במרכזי הלמידה השונים בבית הספר (כגון: מרכז חשבון, שפה ואנגלית).

לימוד קבוצתי: השעורים ברובם קבוצתיים.

הבחירה

בין זכויות האדם מצויות במקום מרכזי זכויותיו של כל ילד לחירות, לכבוד ולמימוש עצמי. מזכויות אלה נובעת גם זכותו של הילד לעסוק בתחומי העניין שלו על פי בחירתו, ולעצב את השקפת עולמו הערכית והאישית.

משמעות הבחירה בבית הספר היא העברת האחריות ללמידה מהמערכת לילד. ההעברה נעשית תוך הדרכת הילד, הקשבה למצוקותיו, סיוע, ליווי ויעוץ. אולם, בסופו של דבר, הילד הוא שבוחר כיצד לנצל את זמנו בבית הספר: לימודים לפי מערכת שיעורים מתוכננת ומתואמת מראש, לימודים אישיים ביוזמתו של הילד ועל פי הסכמים אישיים שערך ו/או במנוחה ובמשחק. הנחת היסוד היא שכל בחירה היא בחירה טובה (כל זמן שהיא לא פוגעת באחר) ושאינן לאלץ ילדים בהתנסות שטחית בתחומי עניין רבים כדי להכשיר אותם לבחירה:

בבית הספר לא מתקיימים לימודי חובה של שום תחום ידע ובשום גיל. החובות היחידות בבית הספר הן שמירה על חוקי בית הספר, הגעה סדירה לביה"ס, השתתפות במפגשי בוקר ובמפגשים קבוצתיים – חברתיים – 3 שעות בשבוע, וקבלת ליווי בדרך של חונכות אישית.

עקרון זה הוא בסיסי בבית הספר וחשוב לנו, שכל מי שנרשם לבית הספר יהיה מודע לו.

תפיסת הידע

הכמות העצומה של הידע בעולם והתרבותו המואצת מכתובה שבית הספר יעסוק בצד העברת הידע לילדים בלימוד לאתר ידע, שרלבנטי לילדים) כל אחד על פי בחירתו) בכוחות עצמם. קיימת פתיחות לסוגי ידע שונים ללא העדפה היררכית ביניהם. כל ילד מוזמן לבחור את תחומי הידע המשמעותיים לו, לעבדם באופן אישי, ולפתח עמדה ביקורתית כלפיהם. לרשות הילדים עומד צוות בית הספר להדרכה ולהתייעצות.

תפקיד המבוגר

תפקיד המבוגר בבית ספרנו הוא, קודם כל, להיות בשביל ולמען הילדים. כל חבר צוות בבית הספר מחויב לעשות ככל יכולתו לשמור על שלמותו הפיסית והנפשית של כל ילד וילדה. תפקידו הפדגוגי הוא לנהל דיאלוג מתמיד עם תלמידיו. הלימוד אינו תהליך של ספיגה פסיבית של עולם המבוגרים והידע שלהם, אלא הרחבה של עולם הילדים עצמם. תפקיד המבוגר הוא לאפשר לילד לגלות את העושר הטמון בו ובתרבותו ולהרחיבו באופן שהוא מארגן את סדרי עדיפויותיו וקדימויותיו.

תפקיד נוסף של חבר הצוות הוא לעסוק עם הילד במשמעויות הערכיות של תכני הלימודים שבחר, לרבות טיפוח עמדה ביקורתית כלפיהם. סגנונות ההוראה מגוונים בהתאם ליכולות המורים ולרצונות הילדים והדיאלוג שביניהם, וכוללים: הוראה פרונטלית, לימוד סדנאי בחברותא, בקבוצות קטנות, במרכזים, בחצר ועוד.

החונכות

במהלך תקופת לימודיו בבית הספר זכאי וחיוב כל ילד לליווי של חונך/חונכת. החונכת/החונך הוא האדם הקרוב לילד בבית הספר. הוא אמור לסייע לו, לתמוך בו, במהלך שהותו בבית הספר. הילד הוא שבחר את החונך מבין מספר חונכים שמוצעים לו לבחירה. ברוב המקרים הוא מקבל את בחירתו. המפגש עם החונך הוא אחת לשבוע למפגש קבוע במערכת של 20 דקות.

חונכות קבוצתית

בית הספר מארגן בבתים – גן – טרום וחובה, חט"צ – א-ב ביחד, ג-ד ביחד, ה-ו ביחד, וחט"ב – כיתות ז-ט ביחד. כדי ליצר קבוצת שיכות ופעילויות חברתיות משותפות בכל חטיבה יש 3 שעות חברתיות שחלקן מעורבות בתוך הבתים וחלקן ייחודיות לשכבת גיל ספציפית, חובה על כל ילד להשתתף במפגשים הללו כחלק מהתפיסה של בית הספר הוא ראי החברה והילד חי בתוך חברה ראוי שיכיר אותה וילמד להסתדר בתוכה, להשמיע את קולו ולשמע את חבריו.

רב גילאיות

כמו בחיים עצמם גם בבית הספר נמצא הילד בין בני אדם בגילאים שונים. כך בשיעורים, במרכזים, בזמנו הפנוי. לצד הרב גילאיות מתאפשר מקום מוגן יותר לבני הגיל הקרובים עם ליווי של מבוגר. החיים במסגרת רב גילית מחייבים את הקהילה להתמודד עם הכשרים המתפתחים בגילאים שונים.

דמות הבוגר

בוגר בית הספר הדמוקרטי יהיה כך תקוותנו אדם חופשי, חושב ומתלבט, שמעצב בעצמו את השקפת עולמו, תוך עריכת הכרעות ערכיות אישיות בדרך מודעת וביקורתית. הוא יהיה אדם יוזם עבור עצמו ולסביבה, יעסוק בתחומי עניין האמתיים, שלו ויהיה מסוגל לאתר בעצמו את הידע שנחוץ לו. הוא יהיה מודע ואכפתי לזכויות האדם שלו ושל זולתו, יכיר את תרבותו ויכבד את תרבויות האחרים. יהיה מודע ומחויב לסביבה שבה הוא חי.

צוות בית הספר

צוות בית הספר כולל מורים, מורות, אנשי ונשות רוח, מדע, אמנות וחברה. לצורך עבודתו עובר הצוות הכשרה מתמדת הכוללת לימוד של עקרונות החינוך הדמוקרטי הלכה למעשה. כמו כן עוסק הצוות במהלך שנת הלימודים בבדיקה ובהערכה ביקורתית של הנעשה בבית הספר עובר הכשרות מקצועיות בתחומי בדעת ובדרכי העברה מגוונות.